

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-виховної
роботи
Галина ЄВСЕСВА

09 20 21 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ТА РИЗИКАМИ БІЗНЕСУ**
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 051 «Економіка» _____
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-наукова програма _____ «Економіка» _____
(назва освітньої програми)
освітній ступень _____ доктор філософії _____
(ступень)
форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, вечірня)
розробник _____ Олена КАХОВСЬКА _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методологія управління безпекою та ризиками бізнесу» складена відповідно до освітньої програми підготовки докторів філософії спеціальності 051 «Економіка».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методологія управління безпекою та ризиками бізнесу» є сучасні методологічні підходи до оцінки та управління безпекою та ризиками бізнесу.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4	120	
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	76		76	
підготовка до аудиторних занять	22		22	
підготовка до контрольних заходів	28		28	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	26		26	
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			Залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни- вдосконалення теоретичних знань та практичних навичок здобувачів щодо підходів управління безпекою та ризиками бізнесу в сучасних умовах господарювання.

Завдання дисципліни: критичне переосмислення та розширення здобувачами термінологічного апарату у сфері управління безпекою та ризиками бізнесу; набуття умінь щодо критичного аналізу, оцінки та синтезу нових та класичних підходів до оцінки безпеки та ризику бізнесу; засвоєння методів та набуття навичок необхідних для проведення оцінки безпеки та ризиків; набуття вмінь проведення ґрунтовного наукового аналізу та прийняття рішень стосовно виявлених загроз та ризиків бізнесу.

Пререквізити дисципліни: «Філософія науки», «Методологія наукових досліджень та управління науковими проектами».

Постреквізити дисципліни: набуті знання та вміння з дисципліни сформують необхідний інструментарій для подальшого опанування дисциплін, передбачених освітньою програмою циклу вибіркових дисциплін, а також становитимуть фундамент подальшої науково-педагогічної діяльності здобувача освіти.

Компетентності:

загальні:

ЗК-1. Здатність до системного наукового світогляду, абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН-8. Набути та розвивати системний науковий світогляд, демонструвати під час планування та проведення досліджень здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний та використання інтерактивних, відкритих та проблемних лекцій

Форми навчання: групові, аудиторні, позааудиторні, фронтальні і колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи до управління безпекою та ризиками бізнесу					
Сучасний стан розвитку методичного забезпечення управління безпекою та ризиками бізнесу	16	4	2		10
Економічна безпека бізнесу в системі національної безпеки	16	4	2		10
Організація управління системою економічної безпеки	16	4	2		10
Оцінка рівня економічної безпеки бізнесу	16	4	2		10
Стратегія економічної безпеки та антикризове управління бізнесом	19	4	2		12
Оцінка ризиків бізнесу	19	6	2		12
Система управління ризиками бізнесу	18	4	2		12
Разом за змістовим модулем 1	120	30	14		76
Усього годин	120	30	14		76

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Сучасний стан розвитку методичного забезпечення управління безпекою та ризиками бізнесу	4
3,4	Економічна безпека бізнесу в системі національної безпеки	4
5,6	Організація управління системою економічної безпеки	4
7,8	Оцінка рівня економічної безпеки бізнесу	4
9,10	Стратегія економічної безпеки та антикризове управління бізнесом	4
11,12, 13	Оцінка ризиків бізнесу	6
14,15	Система управління ризиками бізнесу	4
Усього годин		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Сучасний стан розвитку методичного забезпечення управління безпекою та ризиками бізнесу	2
2	Економічна безпека бізнесу в системі національної безпеки	2
3	Організація управління системою економічної безпеки	2
4	Оцінка рівня економічної безпеки бізнесу	2
5	Стратегія економічної безпеки та антикризове управління бізнесом	2
6	Оцінка ризиків бізнесу	2
7	Система управління ризиками бізнесу	2
Усього годин		14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні роботи не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	22
2	підготовка до контрольних заходів	28
3	виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	26
	- Групування небезпек та загроз економічній безпеці	6
	- Моніторинг та фінансовий контролінг у системі економічної безпеки	6
	- Ризик в інвестуванні капіталу	8
	- Страхування – основний прийом ризик-менеджменту	6
Усього годин		76

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи та засоби діагностики успішності навчання: тестування; розв'язування практичних задач; опрацювання теоретичних завдань, винесених на самостійну роботу.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 30 балів. 1 заняття – 2 бали);
- робота студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 56 бали. 1 заняття – 8 балів. Активна робота, розв'язання всіх завдань вчасно, в повному обсязі, наявність обґрунтованих висновків – 8-6 балів, розв'язання всіх завдань в повному обсязі, але без наявності висновків, що обґрунтовують відповідь – 5-3 балів, розв'язання завдань не в повному обсязі, без висновків та пояснень – 2 бали, розв'язання містить неprinципові помилки або наведено правильну відповідь без пояснень – 1 бали, відповідь вказано невірно, розв'язання відсутнє – 0 балів);
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях – 14 балів: надання повного розгорнутого конспекту – 14-12 балів; якщо у конспекті допущені неprinципові помилки, відсутня необхідна деталізація, здобувач одержує 11-9 балів; якщо у конспекті розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення, здобувач одержує 8-6 балів; здобувач не повністю розкрив сутність питання, відсутні грубі помилки – 5-3 бали; здобувач не повністю розкрив сутність питання, допущені грубі помилки – 2 бали; якщо у відповіді містяться принципіві помилки – 1 бал, конспект відсутній – 0 балів.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і здобувача освіти, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Здобувачі мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять: пропуски занять реєструються викладачем у навчальному журналі. Кожне пропущене заняття має бути відпрацьоване, що передбачає відпрацювання лекційних та практичних занять методом підготовки реферативної роботи на тему, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених занять. У разі наявності невідпрацьованих пропусків занять аспірант не допускається до складання поточного та підсумкового контролю.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти. Здобувачі мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки, а саме:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

- надання згоди на перевірку письмових робіт здобувачів на антиплагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д. здобувачі повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Безпека підприємництва : моногр. у складі міжнар. автор. кол. / Рибальченко Л. В., Рижков Е. В., Тютченко С. М. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 180 с. URL:<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5933/1/Монографія%20с%20отредакт%20рис%20ДГУВД%202020.pdf>

2. Бойко І.В. Дефініція «ризик», «загроза», «небезпека» як об'єкт наукових досліджень у напрямі економічної безпеки підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Випуск 5 (05). URL:http://rev.kpu.zp.ua/journals/2017/5_05_uk/20.pdf

3. Васильців Т.Г., Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів: Арал, 2008. 384с. URL:<http://ird.gov.ua/irdp/p20080802.pdf>.

4. Данілова Е. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства: монографія. К.: НАУ, 2020. URL: <https://doi.org/10.36074/danilova.kontseptsiia-2020>

5. Живко З.Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізм забезпечення та управління: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2012. 256 с. URL:<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/433/1/Живко%20економ%20безпека%20монограф.pdf>

6. Ляшенко О.М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. 2-ге вид. К. НІСДЮ 2015. 348 с.

7. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М. О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора; за ред. З.Б. Живко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с. URL:http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3465/1/НМП_Організація%20та%20упр авління%20системою%20економічної%20безпеки%20підприємства.pdf

8. Орлова К.Є Управління бізнесом: підручник. Житомир: Житомирська політехніка, 2019. 319 с. URL:<http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7528/Управління%20бізнесом.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

9. Отенко І.П., Москаленко Н.О. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. Х. ХНЕУ, 2016. 224 с.

10. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2015. 220 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/28480/1/Posokhov_Upravlinnia_ryzykamy_2015.pdf

11. Hermoso-Orzáez, M.J., Garzón-Moreno, J. Risk management methodology in the supply chain: a case study applied. *Ann Oper Res* (2021). <https://doi.org/10.1007/s10479-021-04220-y>

12. Douglas W. Hubbard *The Failure of Risk Management: Why It's Broken and How to Fix It* https://books.google.com.ua/books?hl=ru&lr=&id=fMbKDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR11&dq=Business+security+and+risk+management+methodology&ots=khhb6CVeUs-&sig=DZpXFYyyCGArW-twu3_bgoNeMEQ&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Допоміжна

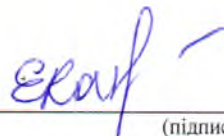
1. Алькема В. Г., Літвін Н. М., Кириченко О. С. Економічна безпека інноваційного підприємства: навч. посіб. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2015. 320 с

2. Економічна безпека: навч. посіб. / З. Варналії [та ін.]; ред. З. Варналії. Київ: Знання, 2009. 647 с.
3. Економічна та майнова безпека бізнесу: навч. посіб. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
4. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва: навч. посіб./ Г. В. Соломіна. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
5. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури. 2009. 256 с.
6. Кавун С. В., Пилипенко А. А., Репко Д. О. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідації інформації: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 264 с.
7. Небава М. І., Міронова Ю. В. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2017. 73 с.
8. Отенко І. П., Іващенко Г. А., Воронков Д. К. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 262 с.
9. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 267 с.
10. Роженко О.В. Лекції з дисципліни «Управління економічною безпекою підприємства. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 136с. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/1422/1/Rozhenko_KL_2016_12.pdf
11. Талавіра Є.В. Дослідження ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/67.pdf
12. Perkins D., Radelet S., Lindauer D., Block S. Economics of Development. 7-th edition. New York. WN Norton & Co. 2012. 880 p.

13. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державна служба статистики. <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Законодавча база України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
3. Асоціація професіоналів корпоративної безпеки <https://corporatesecurity.org.ua>
4. АПСЕБ (Асоціація працівників сфери економічної безпеки) <http://apseb.tilda.ws>
5. Фаховий науковий журнал «Фінансові ринки, інституції та ризики» <https://armgpublishing.sumdu.edu.ua/ua/uaajournals/uaafmir/>
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>

Розробник _____

(підпис)

(Олена КАХОВСЬКА)

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

(Юлія ОРЛОВСЬКА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
Економіки підприємництва
Протокол від «31» серпня 2021 року № 1